

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-36)

22 MART DÜNYA SU GÜNÜ (2026)

Dünya Su Günü Nedir?

Su, yeryüzündeki tüm yaşam biçimlerinin temel koşuludur. Bununla birlikte, insanlığın 21. yüzyılda karşılaştığı en kritik sorunların başında güvenli ve temiz suya erişimin giderek zorlaşması gelmektedir. Su sorununu bireysel bir yaşam meselesi olmaktan çıkmış ve küresel bir insanlık krizi hâline gelmiştir. Dünyada su tüketimi her geçen on yılda dramatik biçimde artmıştır. Öte yandan iklim değişikliği, kentleşme, tarım ve kirlilik gibi etkenler tatlı su kaynaklarının giderek daha da azalmasına sebep olmuştur. Bu bağlamda su güvenliği, artık yalnızca çevre politikalarının değil; sağlık, kalkınma, barış ve toplumsal eşitlik gündemlerinin de merkezine oturmaktadır. Dünya Su Günü, bu belirtilen sebepler nedeniyle ortaya çıkmıştır. Her yıl 22 Mart'ta etkinlikler düzenlenen Birleşmiş Milletler (BM) tarafından düzenlenmektedir. 1993 yılından itibaren suyun önemi konusunda farkındalık yaratmak ve su krizine çözüm üretmek amacıyla düzenlenmektedir.¹ Kampanyanın temeli, "2030 yılına kadar herkes için güvenli su ve sanitasyon" amacını desteklemektir. 2026 yılının teması "Su ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" olarak belirlenmiştir. Kadınlar ve kız çocukları; toplumsal cinsiyet rolleri, yetersiz altyapı, temsil eksikliği ve sisteme bağlı eşitsizlikler nedeniyle su sorunlarından daha fazla biçimde etkilenmektedir. Kampanya, kadınların su ile ilgili karar alma mekanizmalarında eşit söz hakkı ve liderlik rolü üstlenmesini savunan hak temelli bir yaklaşım talep etmektedir.²

Suyun Önemi Nedir?

- ✓ Dünyadaki her dört kişiden birinin güvenli içme suyuna erişimi yoktur ve bu büyük bir sağlık riski oluşturmaktadır.
- ✓ 2 milyardan fazla insan su kıtlığı çeken ülkelerde yaşamaktadır ve bu durumun iklim değişikliği ve nüfus artışı sonucu bazı bölgelerde daha da kötüleşmesi beklenmektedir.
- ✓ Dünya genelinde en az 1,7 milyar insan kirlenmiş içme suyu kaynağı kullanmaktadır. İçme suyunun kirlenmesi, içme suyu güvenliği açısından en büyük riski oluşturmaktadır.
- ✓ Güvenli içme suyuna erişim eksikliği; ishal, kolera, tifo ve hepatit A başta olmak üzere pek çok bulaşıcı hastalığın temel nedenidir.
- ✓ Kirli su içme suyu her yıl yaklaşık 505.000 ishal kaynaklı ölüme neden olduğu tahmin edilmektedir.
- ✓ Güvenli olmayan içme suyu, yetersiz sanitasyon ve el hijyeni nedeniyle her yıl yaklaşık 1 milyon insanın ishalden öldüğü tahmin edilmektedir.
- ✓ Su kıtlığı, tarımsal üretimi doğrudan etkileyerek malnütrisyon ve kronik hastalık riskini artırmaktadır. Yetersiz sulama kaynaklarına sahip bölgelerde çocuklarda boy kısalığı ve düşük doğum ağırlığı yüzdesinin belirgin şekilde yüksek olduğu bildirilmektedir.^{3,4,5,6}
- ✓ Türkiye'de yılda kişi başına düşen 1.519 m³'lük su miktarı ile 'su sıkıntısı çeken' bir ülkedir. Artan nüfusla birlikte kişi başına düşen kullanılabilir yıllık su miktarının 2030 yılında 1.200 metreküpe, 2040 yılında 1.116 metreküpe, 2050 yılında ise 1.069 metreküpe kadar düşmesi beklenmektedir.⁷

¹ [Internet]- <https://www.un.org/en/observances/water-day-new/background-new> Erişim Tarihi:14.03.2026

² [Internet]- <https://pmnch.who.int/news-and-events/events/item/2026/03/22/international-days/world-water-day> Erişim Tarihi: 14.03.2026

³ [Internet]- <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/drinking-water> Erişim Tarihi: 14.03.2026

⁴ [Internet]- <https://washdata.org> Erişim Tarihi: 14.03.2026

⁵ [Internet]- <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/drinking-water> Erişim Tarihi: 15.03.2026

⁶ [Internet]- <https://ourworldindata.org/clean-water> Erişim Tarihi: 15.03.2026

⁷ [Internet]- https://www.wwf.org.tr/kesfet/tatli_su/turkiyede_su_kaynaklarinin_guncel_durumu/ Erişim Tarihi:13.03.2026

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-36)

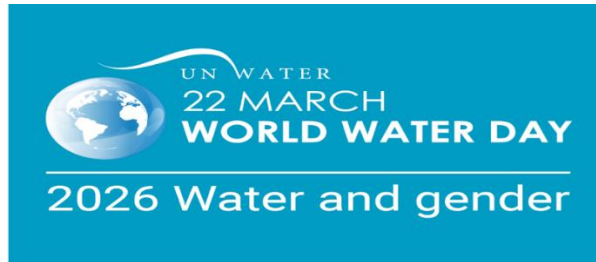
Toplumsal Cinsiyete Dayalı Bazı Gerçekler

- ✓ 1,8 milyar insanın hâlâ evlerinde içme suyu bulunmamaktadır ve her üç haneden ikisinde su temininden sorumluluğunun %80'inden fazlası kadınlara ve kız çocuklarına aittir.
- ✓ Verilerin mevcut olduğu 53 ülkede, kadınlar ve kız çocukları günde 250 milyon saatlerini su toplama işine harcamaktadırlar; bu süre erkeklerin ve oğlan çocuklarının harcadığı sürenin üç katından fazladır.
- ✓ Güvenli tuvalet erişimi olmayan kız çocukları okulu terk etme riskiyle karşı karşıya kalmaktadır
- ✓ Adet hijyeni yönetiminde altyapı yetersizliği, kadın ve kız çocuklarının sağlık haklarını ihlal etmektedir.
- ✓ 1 milyardan fazla kadın – tüm kadınların dörtte birinden fazlası (%27,1) – güvenli bir şekilde yönetilen içme suyu hizmetlerine erişimden yoksundur.^{8,1,2}
- ✓ Kadınların su yönetimine katılımının artırılması; su güvenliğini, beslenmeyi ve aile sağlığını iyileştirmektedir.

Bireysel ve kamu düzeyinde neler yapılabilir?

- ✓ Su kalitesinin düzenli izlenmesi ve topluma şeffaf bilgi sağlanması önem arz etmektedir.
- ✓ Okullarda ve sağlık tesislerinde güvenli su ve sanitasyon altyapısının tamamlanması gerekmektedir.
- ✓ Su kaynaklı hastalıklara yönelik sistemlerinin güçlendirilmesi ve hijyen davranışlarının teşviki için toplum tabanlı sağlık eğitimi programları yapılmalıdır.
- ✓ Kadın ve kız çocuklarının su yönetiminde karar alma süreçlerine dahil edilmesi gerekmektedir.
- ✓ İklim değişikliğine bağlı su riskleri için sektörler arası koordinasyon sağlanmalıdır.
- ✓ Su tasarrufu alışkanlıkları edinilmeli, gereksiz tüketimi azaltılmalıdır.^{1,2,3,4}
- ✓ Su ayak izini azaltmak için besin tercihlerinde de bilinçli olmak gerekmektedir; zira küresel su tüketiminin yüzde yetmiş tarım sektöründe gerçekleşmekte olup bitkisel ağırlıklı beslenme alışkanlıkları, dolaylı su tasarrufu sağlamaktadır.
- ✓ Bireysel düzeyde bilinçli tüketim, farkındalık ve savunuculuk; kamusal düzeyde ise politika reformu, altyapı yatırımı, eğitim ve uluslararası iş birliği, su-cinsiyet ayrımcılığının kırılabilmesi için birlikte işlenmesi gereken başlıklardır.
- ✓ Cinsiyete duyarlı bir yaklaşım benimsemek, aynı zamanda daha adil, sağlıklı ve sürdürülebilir bir toplum inşa etmenin de anahtarıdır.
- ✓ Su sorununu çözmek, birbiriyle bağlantılı onlarca sorunu birlikte çözmek anlamına gelir.

Bu nedenle 2026 Dünya Su Günü, yalnızca bir farkındalık anı değil; acil ve kapsamlı bir eylem çağırısıdır.⁸

⁸ İnternet]- <https://www.un.org/en/observances/water-day> Erişim Tarihi: 13.03.2026